

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
KASSA
Kossuth Lajos-utca 16.

Szerkesztőségi
telefon: 150. sz

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS:

Helyben:
Egy évre . . . 14— korona
Fél évre . . . 7—
Negyedévre . . . 3.50

Vidéken:
Egy évre 20 korona
Fél évre 10
Negyedévre 5
Egyes szám ára 4 fill.

HÍRDETESEK FELVÉTELNEK: A kiadóhivatalban, Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt. (Beküldés a Fazekas-utca 16. szám.) Telefon 150. szám

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MURÁNYI JÓZSEF.

Kapható minden dohánytözsében.
Megjelenik délután 5 órakor.

Karácsony.

Kassa, dec. 24.

Ejtsd ki e szót egy poeta előtt és atszellemült arccal fog hangulatos tirádákat zengedezni róla. Lesz a beszédében falusi idill harangzúgással és a távolban tündöklő, barátságos, kivilágított ablakokkal, melyek csendes boldogságot sejtetnek. — Ejtsd ki e szót isten fölönt szolgálja előtt és ő kenetteljes hangon fog neked a Megváltó dicsteljes születéséről beszélni, mely üdvösséget hozott a bűnben sanyló emberiségre. — Említsd a jómódu szülék gyermekeinek és ők örömtől ragyogó arccal, ujjongva fognak csicseregni róla. — Említsd csak ezrei előtt, akik kényelmes jólétben élnek napjaikat és ők derült tekintettel gondolnak-e nap fokozott örömeire.

Mindenütt valami ünnepi hangulatot, a hétköznapi szürkeségtől elütő fényes, tündöklő örömsugarat vált ki a lelkekből e varázslatos szó. És az öröm hatalmas symphoniában tör ki ég felé, egybeolvastva százezrek fohászát: „Dicsőség a magasban székelő istennek, békesség a földön élő embereknek“.

De hallga! Nem halltok-e symphonia harmoniájában semmi bántó hangot! Ama milliók sóhaját, akiknek a karácsony mitsem jelent. Akik e napon ép úgy fáznak és dideregnek, mint máskor, akik keserűséggel szívükben, dermedt tekintettel, sóvárogva nézik a fényes kirakatokat, a nagyvárosok utcáin ragyogó palotákat, a meglegedett arcokat. Mert millióra megy azok száma, akik ekként töltik a karácsonyt, éhezve, fázva, nyomorogva, szenvedve.

Mit nekik az ünnepi hangulat, mit értenek ők a világot megváltó eszmékből, mit érezhetnek ők az általános örömből, mely eltölti a szíveket.

Az ő ajkuk nem dicsóít istent, hiszen nem érzik a földi békességet. Ők örökös harcban állanak az östermészettel, mint az őserdők vadjai. Ők a kultúra jótéteményein kívül állanak. Esőnek, fagynak, viharok, éhségnek ép oly részesei, mint évezredekkel ezelőtt az emberiség ősei voltak. Nekik nem született meg a Megváltó, ők várják a felszabadulást az emészto kinok, a sorvasztó szenvedések alól.

Szent karácsony napján, aki velük gondol, akiben az a gondolat

fogamzik meg, hogy érettük kell tenni, nem valamit, de mindent, az méltán ünnepelheti Krisztus születésében a világot megváltó szeretet megszületését.

politikai karácsony.

(A béke ünnepe. — A király karácsonya. — Szomorú emlékek. — Agitáció a vidéken.)

Nem hull a hó legalább mikor e sorokat írjuk, — mégis fehér karácsonyt ül a politikai világ. A béke nagy ünnepe ez idén valóban megfelel nevének. Államférfiak, nagy és kis politikusok szögére akasztották a haza gondjait s kiki élhet családjainak, azoknak, a kiket szeret. Az ország hajója csöndes vízeken evez, szél nem borzolja a vitorlákat, vihar nem kavargja a hullámokat, a kormányrud mellett van idő megpihenni.

A király is boldog karácsonyt ül az idén. Udvari körökben igeg jó kedvűnek mondják az agg uralkodót, ki ez évben zavartalanul töltötte a szent estét leányánál, unokái körében,

Hejh! nem ugy volt ez múlt évben. Lázban égett, forrongott az ország s így karácsonytájt teljes dühvel tobzódott az alkotmánytörő erőszak. Abauj-Torna vármegyéet, már abban az időben javában sanyargatta a megyefőnök. Az eskükhöz és alkotmányhoz hű tisztviselők kenyerüktől megfosztva, mint a vándor darvak, egy csapatba jerva buslakodtak s reménytelenül néztek a jövőbe.

A falvakban csönd volt, katonák tartották megszállva a községeket s a zálogházból kiváltott pribékek bitorolták a végrehajtó hatalmat. Egy pillanatra, mint a borus égen a villám, átvillant a béke sugara, a karácsony hangulatában reménykedők számára azonban ez is újabb csalódást hozott. A békéből nem lett semmi s a nemzet a megpróbáltatások sulya alatt mindinkább megtanulta, hogy összetartásban rejlik ereje s pártkülömbőség nélkül egy táborba gyülekeztek a hazafiak.

Egy esztendő és mennyi változás. Az emberek megbocsátottak az árulóknak, bűnhődés nem érte a főcinkosokat, akikkel még egy fedél alatt is vétek volt együtt lenni. már azok bűnére senki sem emlékezik. Egy esztendő előtt azt hittük, ha egyszer diadalmasan megvívhatjuk harcunkat, fogjuk ti-porni ügyünk ádáz ellenségeit. Bántódásuk azonban nem esett. A magyar hamar felejt. Már az összetartás erejét is időszerűnek látják meglazítani. Néppárti intrikák, alkotmánypárti féltékenykedés útját akarja szegni a függetlenségi szervezkedésnek. Pedig ez a keresztül-kassul rothadó magyar közélet, csak a függetlenségi eszmék kristály vizében tisztulhat meg. Szükség van, hogy a 48-as zászlót még diadalmasabban lobogtassuk, szervezkedni, erősödni kell. Csak gondoljunk az egy esztendő előtti karácsonyra.

Közművelődési egyesület gyűlése.

A magyar műveltség terjesztése.

Kitüntetett tanítók.

Az Abauj-Torna vármegyei és kassai közművelődési egyesület tegnap vasarnap délelőtt 11 órakor a vármegyeháza nagytermében dr. Takács Menyhért prépost-praelátus elnöklele alatt közgyűlést tartott. Az elnök üdvözlővén a megjelenteket meleg hangon emlékezik meg dr. Rakovszky Endre miniszteri tanácsosról, kinek tavezásával az egyesület ügyvezető alelnökét vesztette el. Indítványozza, hogy Rakovszky működése felett jegyzőkönyvben elismerés fejeztessék ki. Majd indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel ügyvezető alelnökkül dr. Puky Endre alispánt választotta meg.

Ezután felolvasták az Egyesület működéséről szóló évi jelentést. *Zágróczy Gyula* kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy az egyesület által rendezett népokató tanfolyamon, melynek célja az írás-olvasás megtanítása volt, jelentkezett 107 hallgató, ebből végig kitartott 89 s ezek meg is tanultak írni-olvasni.

A magyar nyelv sikeres tanításáért a Közművelődési-Egyesület jutalmat osztott ki a megyei tanítók között. Ezek közül *Kerétsz János* hernádszadányi tanító 200 koronát kapott, míg 100—100 korona jutalomban részesültek: *Schulhof* miszlókai, *Virág* csontosfalvai, *Román* jászómindszenti tanítónak és *Vita* Károly nagyszalanci tanító. Ezután elfogadta a közgyűlés az ez évi zárszámadásokat, míg a jövő évi költségvetés tárgyalását kitzúta a legközelebb tartandó közgyűlésre.

Székelly-Doby Géza indítványt tett, hogy az egyesület hasson oda, hogy az ifjusági egyesületekben a nyelvtan tanítás mellett nemzeti szókincsünk megőrzésére is gond fordítassék. A szépen megindokolt felszólalást a választmány elé vinni határozták, hol a részletkérdésekről is szó esik. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Halálra gázolt asszony.

Szerencsétlenség a kassai pályaudvaron.

Szombaton késő délután halálos szerencsétlenség történt a kassai pályaudvaron. Egy tolatás közben szabadon előre lendített kocsifutóban elütött egy napszámos asszonyt, aki a sínparókron keresztül haladt. Természetesen a rongyokba burkolt véres hulla nem csinál nagyobb emóciót a részvételre hajlandó szivekben sem, hiszen csak egy szegény munkásasszony pusztult el, bezzeg, ha a kioltott emberélet uri köntösbe öltözött volna, ma lármás elparentálásban volna része s a közvélemény tájékozó dühvel venne részt a tetemrehivasban.

De csak egy szegény nyomorult család kenyérkeresőjét gázolta el a vonat, csak

egy oduhoz hasonló nedves lakásban sír-
nak szent karácsony napján — akiknek
legalább ezen a napon örvendezni kéne, ne
is beszéljünk verről, ne rontsuk ennek a
napnak játszi illúziót, beszéljen helyettünk
a rideg krónikas.

Görög Györgyné napszámos asszony
szombat délután 6 óra tájban a pályaudvar
faraktár előtti részén a sorompón átlépve
keresztül haladt a pályán. Egy tolatás köz-
ben előre gurított teherkocsi elütötte s comb-
jain keresztül átázolta. A szerencsétlenül
járt asszonyt óriási vérvesztéssel beszállí-
tották a kassai kórházba. Itt imputálták
lábát, de az már nem használt. A szeren-
csétlen iszonyu kínok között este 9 órakor
a kassai kórházban meghalt. A rendőr-
ség és az állomásfőnökség részéről vizsgá-
lat indult meg, hogy a szerencsétlenség
miatt kit terhel a felelőség.

TÁVIRATOK ÉS TELEFON-JELENTÉSEK.

Öngyilkosság.

Budapest, dec. 24.

Ma reggel Farkas József szabósegéd
mesterének revolverével hasba lőtte magát.
A golyó átfúrta a beleket. Életveszélyes sé-
rülésével a Rókusba szállították a mentők.

Késelés.

Budapest, dec. 24.

Az éjjel a Berzencey utcán Simolovics
János malommunkást több részeg suhanc
megtámadta és agyba főbe verték. Esmé-
letlen állapotban heverve alálták meg reg-
gel Simonovicsot az utcán. A nyomozás
megindult.

Budapest, dec. 24.

Uj-Pesten a Gyár-utca sarkán egy
Piller nevű embert három csavargó az éjjel
megrohant. Pillert a csavargók, miután előbb
kifosztották, alaposan megkéselve, faképpel
hagyták.

Szerelmi dráma.

Budapest, dec. 24.

A Szigony-utca 25. szám alatt lévő
burgonyapép gyár tegnap este szerelmi
dráma színhelye volt. Kender János munkás
fogott fegyvert Juhász Margit munkásleány
ellen. Juhász Margit ugyanis kedvese volt
Kendének, a kivel közös háztartásban élt.
De a leány az utóbbi időben nagyon elhi-
degült Kendétől, sőt egy pár nappal ezelőtt
védképp a faképpel is hagyta. Kende kérte,
marasztalta a lányt, de hiába. Tegnap este
azután megleste a lányt, a mint a gyárból
haza akart menni. Elővette revolverét és rá-
lőtt. A golyó a leány mellébe furódott. Hal-
dokolva vitték az előhívott mentők a Ró-
kuskórházba.

Rablóvilág a fővárosban.

Budapest, dec. 24.

A rendőrség ma veszedelmes rablások-
nak jött a nyomára. A fővárosba érkező
szeneskocsikat egy jól szervezett vakmerő
banda állandóan megpróbálja. A vonat me-
netsebességét ugyanis megpróbálják, felugrál-
nak a kocsikra és kihányják a szemet. A
rendőrség ma reggel nagy készenlétben vo-
nult ki a kőbányai vasútvonalhoz. A rabló-
bandát meg is lepték. Veszedelmes dulako-
dás vette erre kezdetét a rendőrök és a
rablók között. A rendőrök többször lőttek
revolvereikből. A banda egyik tagját meg
is sebesítették, de kezrekeríteniök egyet sem
sikerült, mert azok valamennyien idejekorán
megugrottak s megsebesült társukat is ma-
gukkal vitték. A főkapitányság a jövőre
nézve erélyes intézkedéseket fog megtenni.

UJDONSÁGOK.

Akiknek nincs karácsonyuk.

Gondolunk-e azokra, kik a szent estén
nem örvendeznek nevető arcok, boldog te-
kintetek között, kiknek a szívében a szere-
tet virágai helyett bus, fekete bánat, gyász
sötétlik?! Az árvákra, kiket nem ölel sze-
rető szülők gondoskodó, ápoló karja körül;
a betegek, kik szürke kórházi szobában
sóvárogva lesik a kinszenvedésektől meg-
váltó örök békét a halált; — a rabokra,
akik csöndes börtönök zárkáiban fuldokló
zokogással temetkeznek el bűnbánó lelkiük
fájdalmába; — a hivatás rabszolgáira, kik
tengeren, vasuton, táviró-készülék előtt,
műtő-asztalnál, tűz közepette dolgoznak az
ember javáért?! . . . Gondolunk-e azokra,
kikkel a végzet úgy rendelkezett, hogy a
mai boldogságos estén kiközösítette őket az
örömből? A mi nagy vigságunk közepette
jut-e eszünkbe a fiát sirató özvegy anyja,
a szülők után vágyódva kívánczó gyer-
mek, egy csöndes, fájdalommentes perc
után sóvárgó, sinylódó beteg, a bűnét száz-
szorosán érző nyomorult . . . Gyönyörű,
édes illúziók repdesik körül fenyes, csillogó
szárnyakkal a szíveket s bűbájós mámorba
ringatnak, — juthat-e valakinek eszébe a
bánat, a fájdalom, az epedés, a könyhul-
latás?! Ezen a napon oly szép az élet, éles
körvonalai eltompulnak, bántó viszásságai
eltűnedeznek, az emberek szívében béke és
szeretet tüze lobog s mi mégis mintegy
bántó színtoltot, ide vetítjük azok sorsát, a
kiknek nincs karácsonyuk . . .

Boldog ember gondolj ezekre is, ha
csak egy futó pillanatig s ha látsz magad
körüli síró nyomort, szomorú bánatot, adj a
te örvendező szívedből neki néhány meleg
sugarat.

— Nem adtunk száz oldalt . . . A *Napló*
szokott terjedelmében köszönt be szent ka-
rácsony estéjén az olvasókhöz s kíván ne-
kik boldog, örömteljes ünnepeket. Aki dus
karácsonyi számot várt, az talán megcsaló-
dott, de szolgáljon mentésüknél az, hogy
a vidéki sajtó korántsem rendelkezik oly
anyagú eszközökkel, melyek erejét összemérje
a fővárosi lapokkal, melyek úgy karácsony
tájt valósággal szédületes tömegét nyújtják
az olvasni valóknak. Ami tisztünk a becsü-
letes krónika mondás, az események hű és
gyors tudósítása, s a mennyire erőnk és
tehetségünk tollal, szolgálni e város és
vármegye közönségének jogos érdekeit. Eb-
ben nem maradtunk soha laptársaink mö-
gött s talán lesz boldog karácsony, mikor a
vidéki ujságok kulturális és nemzeti misz-
szióját, a közönség oly ereje támogatja,
hogy képes nagyobb erőfeszítésre az ujság
is. Addig a helyi érdekek istápolása léssen
első rangú gondunk s elkerüljük, hogy úgy
karácsonytájt a fővárosi lapok dus ünnepi
száma mellett, amolyan karácsonyi papír
tömeg ujságkarikatúrát nyujtsunk. Amig
nincs száz oldal s ne legyen több a ren-
desnél! Bátor hang, ujságírók csinálta
tisztességek lapunkat fogadja ezen a szent
estén, azzal a szeretettel a közönség, melyet
a neki kedveseknek biztosít.

— Városi közgyűlés. Kassa város tör-
vényhatósági bizottsága december hó 28-án
délután fél 5 órakor a városházán rendes
közgyűlést tart, a melyen Eder Ödön pol-
gármester elnököl.

— A kassai kereskedelmi alkalmá-
zottak szakegylete január hó 5-én a Royal
téli kertjében zártkörű táncmulatságot rendez,
a melyet szavalat, monológ, hegedűjáték és
tréfás jelenet előz meg. A mulatság jöve-
delmét az állásnéküli alkalmazottak segélye-
zésére fordítják.

— Kassai korcsolyázó sport. A kas-
sai korcsolyázó-egylet Széchenyi-ligeti jég-
pályáján már élénk élet uralkodik. A beál-
lott nagy hideg kitűnő jégtükröt ad a kor-
csolyázó sportot űzők számára. Tegnap a

jégpályán katonazene szól, az ünnepek alatt
is s ezzel egybekötött jégünnepelet ren-
deznék.

— Életmentő hivatalnok. Bresel Sán-
dor poprádi lakatos házában a kut javítása
közben Alexy Aladár a husz méter mély-
ségű kutba zuhant. A szerencsétlen fiu már
fuldoklott, midőn Stein Ármin városi irnok
élete veszélyeztetésével leereszkedett és a
fiut kimentette.

— Nagy vonatzavarok. Tegnap dél-
után a Budapesti gyorsvonal, melynek déli
fél egy órakor kellett megérkezni, csak ket
órai késéssel robogott be Kassára. A vonat
késéssel kapcsolatosan az a hír terjedt el,
hogy a gyorsvonal Hidas-Németi állomáson
kislított s ott nagy szerencsétlenség történt.
Persze azok között, akik hozzá tartozóikat
várták a kassai pályaudvaron a hír nagy
konsternációt keltett. Valósággal megostro-
molták a forgalmi hivatalt, hogy felvilágosi-
tást kérjenek a késedelem felől. A forgalmi
tiszt csak nagy nehezen birta megnyugtani
a közönséget, hogy nem történt vasuti sze-
rencsétlenség, csupán a karácsonyi forgalmi
torlódás következtében késik a vonat.

— A tátrai expresszvonat balesete. A
tatrai sky-sport fellendülése alkalmából az
Államvasutak igazgatósága a Tátrából Buda-
pestig háromszor hetenkint közlekedő
expresszvonatot állított be a menetrendbe.
Az első ilyen expressz kedden közlekedett s
ugyanakkor történt, hogy a „széplaki“ ut-
átjáró mellett levő órháznál pályafentartási
munkások a vágányokat javították a vasuti
őr felügyelete alatt. A munkások vagy nem
tudták, vagy megfeledeztek az expresszvonat-
ról s csak akkor vették észre a közeledő
veszedelmet, amikor a teljes menetsebesség-
gel közeledő expresszvonat vészfütytel fi-
gyelmeztette őket. A munkásoknak csak
annyi idejük volt, hogy kiugorjanak a sí-
nek közül, szerszámaikat azonban kényte-
lenek voltak otthagyni. A vágánytartó fák-
ban maradt három darab karvastagságú
furót az expresszvonat kerekai összetörték
és kevésen mult, hogy a teljes sebességgel
haladó expresszvonat ki nem siklott. A kas-
sai osztálymérnökség a váltóórát felfüggesz-
tette és a munkásokat nyomban elbocsátotta.

— Betörő és rendőr. Tegnap éjjel 2
és fél óra tájban Gulyás Mihály rendőrör-
szem, aki a Harang-utcában cirkált észre-
vette, hogy Klein Ede szatócs üzletéből egy
férfi batyuval a hátán távozik. A rendőr a
helyett, hogy felelőségre vont volna a gya-
nus férfit, elnézte, hogy az sietve befordul
az ujonnan nyitott utcába s nem hogy el-
fogta volna, hanem vissza ment az üzletbe,
s ott látta, hogy az ajtó keresztvása le van
feszítve s a két szárnyu ajtó is tárva-nyitva.
Mire üldözőbe akarta venni az ismeretlen
férfit, annak már nyoma veszett. A rendőr
erre a városházára sietett és jelentést tett
az ügyeletes tisztnek. Az a helyszínen meg-
jelent s egyuttal az üzlettulajdonosért kül-
dött. Klein Ede erre előadta, hogy üzletén
a keresztvasat lelakatolta s a belső ajtót is
kulccsal zárta el. A betörő ugylátszik ál-
kulcsot használt. Az üzletben 2 doboz szi-
vart találtak a földön szétszórva, hiányzik
20 csomag cigarettá dohány s mintegy 20
korona készpénz, egy borszivartárca, s apró
élelmi szerek. A betörő kézrekerítésére a
rendőrség nyomozatot indított. Csakhogy
későn. Annyi bizonyos, hogy a rendőr gyá-
moltalansága elszalasztotta a betörőt, mert
ha kevesebbet töpreng s gyorsabban cse-
lekszik, ma a bűnös rendőr kézen volna.

— Megölte az alkohol. Tegnap dél-
után részeg állapotban szedték fel a rend-
őrök az utcán Sztreleczy János paprikaárust.
Hogy mámorát kialudhassa, beszállították a
rendőri fogdába. Reggelre azonban zárkájá-
ban holtan találtak. Megölte az alkohol.

— Tüzek. Tegnap délután 2 órakor
az akasztóhegy tövében Weisz Mór tulaj-
donát képező két szalmakazal kigyulladt. A
kivonult tűzoltók hosszas munka után loka-
lizálták a tüzet. A kár meghaladja a 200
koronát. A tűz keletkezésének oka ismeret-

len. Valószínűleg csavargók gyújtották fel a szalmát. — Ugyancsak tegnap a Galamb-utca 2. számú házban kéménytűz támadt, melytől a padlás is tüzet fogott. A kivonult tűzoltók a tűz továbbterjedését megakadályozták.

— **Zongoraadó Franciaországban.** Párisból jelentik, hogy a képviselők kamarájának rendkívül érdekes ülése volt. Ujabb adók kivételéről lévén szó, az egyik képviselő azt in lítványozta, hogy automobil-adó helyett inkább zongoraadót vessenek ki a polgárságra. A képviselők többsége az indítványt elfogadta és így előreláthatólag már meg fogják adóztatni a zongora után évente 10 frank fizetendő, hananyverseny-zongora után, „minthogy nagyobb lármát csap”, 20 frank az adó, az orgonákat pedig 100 frank adóval terhelik meg. A zenetanárok nem fognak ugyan adót fizetni, de annál súlyosabb adókat rónak az „iparszerűen” zongorázókra.

— **Vonatkisiklás,** Ruttkáról jelentik: A ma reggel fél 7 órakor indult 36. számú gyors tehervonat Sztreconál kisiklott. A mozdony erősen megrongálódott. Egy segegyvonat indult el Ruttkáról. A forgalom mintegy két órára megakadt.

— **Megsütötte a haragosát.** A csendőrség érdekes bűnesetet derített ki. Honti Mihály billitz pusztai lakos marhát lopott. A lopásról tudomása volt Elek Jánosnak is, aki megfenyegette Hontit, hogy majd feljenti. Honti erre Eleket leütötte, holttestet a sütőkemencében megsütötte és az összeégett hullát a földiken elásta. A gyilkosság kitudódott. Hontit a csendőrség letartóztatta.

— **Aki a holta után — fűgét mutat.** Még ilyen se történt a nap alatt! Tomaseváci tudósítónk írja: Majer Janosné idevaló polgárosszony már régebb ideje betegeskedik, hétfőn délután 3 órakor aztán jobblétre is szenderült szegény. Meghalt, lemosdatták, felöltöztették az ünneplőjébe és kiterítették a tiszta szobában. A gyászoló család az atyafiságot és ismerősöket mindjárt értesítette a gyászesetről s azok az elhunyt koporsója köré gyülekeztek — siratni, virrasztani. Estefelé megjött Batosról az elhunyt asszony fia is és odaborult az anyja koporsójára. Am egyszer csak lélekzeni kezd Majerné, felül a koporsóban és szeméit fölnyitván, révedező tekintetével keresi a férjét a gyászoló gyülekezetben. S a mikor megtalálja a koporsó mellett busan áldogálva, feléje fordul, fűgét mutat neki, mondván ékes svábi nyelvezettel:

— *So ner i tir sterwe!* (Majd így halok meg neked!)

Azután a hűledező gyásznép felé fordul és meglehetősen erélyes hangon kitéskeli őket a ravatalos szobából.

— **Bajban vannak a cigányok.** A belügyminiszter elhatározta a cigányügy rendezését s hír szerint egy ankétet fog egybehívni a keserves ügynek végleges megoldása tárgyában. A szegény morék bizonyára nem is tudják, miféle veszedelem fenyegeti őket, de hiába, már egyszer csak ugyan véget kell vetni az arany szabadságnak, az ázsiai állapotoknak, illetőleg a szabad rablás és lopásoknak. A sokféle ajánlott módszer közül úgy látszik az állandó kényszertelepítés mellett fognak dönteni.

— **Francia tőke nálunk.** Érdekes hírt közölnek Párisból. Arról van szó, hogy Franciaország most egy külön kiküldetett konzult küld december végén Magyarországra, aki körülbelül két hónapig fog itt tartózkodni s tanulmányozni fogja kereskedelmi piacainkat, forrásainkat és szükségleteinket s visszatérve, jelentést nyújt be erről a francia kormányknak, mely a jelentést kinyomatja, szétosztja, hogy akiknek kedvük van, tőkeiket Magyarországon helyezhessék el ipar- és kereskedelmi vállalatokba.

— **Biztosítási díj fizetése takarékpénztár utján.** A Kuria egy konkrét ügyből

kifolyólag kimondotta, hogy a biztosítási díjak takarékpénztári csekk utján való fizetése esetén a postakakarekpénztárba történt befizetés napjának, amin nem változtat az, hogy a biztosító-társaság a számlájukra történt befizetést csak a kár megtörrenté után kapta meg.

— **Quirsfeld üzlete gyermekjátékokban minden igénynek megfelelőt nyújt nagy, Kassán eddig nem látott választékban.**

— **A karácsonyi Ünnepekre** ajánlom tisztán kezelt boraimat, Szigligeti, Csobánci és Badacsonyi rislinget 1 liter 70 fillér, valamint nehezebb boraimat Villányi risling, Villányi, Burgundi, Neszmélyi, Szamorodni, régi Tokaji asszut, Cognacot, Rumot, magyar és francia pezsgőt, mindennemű magyar és francia likőr-különlegességeimet. Vadakban és tisztított baromfiakban állandó raktár. Nyul, őz, vadsertés, fenyvesmadár, fácán, tisztított tejes zsemlemlén hízalt poulard, kappan, pulyka, malac, tengeri rák, édes és sós vizű halak, libamáj-pástótom és már elkészített díszített halakra előjegyzéseket és megrendeléseket kér ifj. **Novelly Sándor utóda** Szakmári Kálmán.

— **Ivasóink figyelmé.** felhívjuk Kémény Géza nagy karácsonyi vásárlására, fő-utca 32-34. sz.

Színház, művészet.

III. Richárd.

Shakespeare est a Kassai Nemzeti Színházban.

Mohó kíváncsisággal vártuk a szombat esti előadást. Ugy hittük, kiváló műtélvezetben részesülünk. A „britt szellemóriás” szóval meg szinpadunkon és szavát egy olyan darabban halljuk megnyilatkozni, melyet a történeti drámáknál szokatlan költői szabadsággal alkotott meg. Nála, aki tragédiáiban hűen követi a krónikákat, rendkívüli dolog az, ha a személyeket annyira a maga felfogásának és érzületének megfelelően beszélgeti és készíti cselekvésre, mint e darabban ahol pláne fokozott mértékben jelentkeznek eme rendkívüliség.

III. Richard, Shakespeare ifju kora műve meg, melyben a jellemeket tulzottan élezte ki, és amellet, hogy például Richardot a való alakjánál csunyábbnak és rettenetesebbnek mutatja be, az általa elkövetett bűntötteket és borzalmas gonoszságokat is a valóságnál tulzottabban tárja fel.

Ez a sajátága lehet hiba a kommentárok szemében, de annál becsesebb reánk nézve, mert érezzük benne a Shakespeare vérenek lüktetését és látjuk, hogy hazája történetének véres eseményei milyen hatással voltak reá ihlettségében. Látjuk pedig len azt, hogy a hatalomért való versengés fajtalan küzdelmei elszorították a lélegzetét és utalattal töltötték el a lelkét. Látjuk rajta a megdöbbenést, melyet a világgal is közölni akar, amiért is, hogy ezt annál sikeresebben tehesse, — veti oly vastagon vászonra a színeket. Ezt a kommentátorok hibás tulzásnak tartják, mi az emberi érzés megnyilatkozásának nézzük.

Különben is olyan sokat és sokfélért erőszakolnak belé az „authenticus” magyarázatok, hogy elolvasásuk után az ember nem tudja, kiben is kell hát gyönyörködni: Shakespeareben-e, vagy kommentátoraiban? Sőt akadnak olyan magyarázatok is, akik a szerzőnél is nagyobbaknak tartják magukat, mert nélkülük — úgy vélik — mitsem érnének a remekművek.

Shakespeare valódi intenciói azok voltak e darabjával, hogy a történeti eseményeknek igaz okát szolgáltatassa, olyan okokat, melyeket a történelem nem tudott vagy nem akart észrevenni. Bemutatja a hatalmas uralkodókat, akik világrengető hadjárateikat az isten nevében indítják, a maguk ocsmány alakjában, amint a hatalom elnye-

réséért vérben gázolva viaskodnak egymással. Ezenközben pedig aljas érzelmeiknek megfelelő beszédet ad ajkukra, atkokat és szidalmat, melyek az indulatok vad zajgátásával, drasztikusan hatnak ugyan, de még sem botránkoztatnak meg, mert nem durvák, csak jellemzettek.

A költő feladata a lények szívilágának igaz és szép rajza és Shakespeare ez undokságokat is szépen s hűen tudta megrajzolni, úgy, hogy aki elborzad ennyi gázgett láttára, azt felemeli az ő művészetének ereje.

Önmagában tekinteni e darabot voltaképpen nem is lehet, mert hiszen ez egy tetralogiának végső részét képezi és így az előzményekben birja mindannak magyarázatát, ami talán hihetetlennek látszik. A VI. Henrik c. tragédia 3 része szolgál mintegy alapul az itteni eseményeknek és odanyulnak Richard jellemének gyökérszállai is. Itt már mindjárt az elején, a viharzásig felkorbácsolt szenvedélyekkel találkozunk és a VI. Henrik uralkodásának szörnyű harcait ismerve, a Richard kegyetlenségét is helyes mértékkel fogjuk megítélhetni. Ezt a darabot megelőzőleg u. i. olyan események játszódtak le már, melyek Richard kihívó dacának és elszántságának elegendő és megfelelő magyarázatul szolgálnak.

Ha ki azonban nem is ismeri az előzményeket, elég gyönyörűséget találhat a jellemek rajzában.

Ezeknek a hű interpretálása nagy feladatot is ró a színészre, ama sok nehézség mellett, mely egy Shakespeare darab előadásában rejlik.

Nagy nyűg mindjárt az a jellegzetesége a shakespearei daraboknak, hogy a színhelyek sokfélesége új és újabb felvonásokat tesz szükségessé. Ez unalmassá válik, ha ügyesen nem segítünk rajta, amint-hogy unalmassá vált nálunk is, mert az egy-egy félpercig tartó és elsötítés mellett véghezvihető nyílt változások helyett, hosszabb, rövidebb felvonások voltak, ami végül már bosszantóvá is vált.

A legfőbb azonban mégis csak a jó előadás. Ennek pedig nem sok nyomát láttuk. Bartha tiszteletreméltó ambícióval vitte a nehéz címszerepet. Szerepét pompásan tudta, de kevésbé pompásan játszotta. Ez a kijelentésünk korántsem azt jelenti, hogy rossz volt, hiszen Barthánál rossz játékról szó sem lehet, nála csak a jó fokozatairól beszélünk, de konstatálnunk kell, hogy nem volt olyan jó, amilyennek lennie kellett. Először is, nincs meg hozzá a kellő organuma s így nem tudta elég bravurosan megszólaltatni azt a sokféle hangnemet, mely szerepében benne van. Azután meg, a mimikáról mintha egészen megfeledkezett volna, pedig erre roppant szükség van. Főleg az olyan koncentrált jeleneteknél, mint az Annával való párbeszéd vagy a Buckingham elejtése, mikor ez jutalmát kéri. Itt hosszabb idő lefolyását megkívánó események dűlnek el egy pár perc alatt s ezt pointírozva, kidoigozva kell játszani, hogy a nézők is észrevegyék az érzékeknek azt a változatos skáláját, melyeken átfut. Eme finom részletező játékot sajnos nélkülöztük. Az áiomjelenet poezise kacagásba vezetett és a kacagást a szinpadon Faragó vezette be. Ilyesminek nem szabadna megtörténnie.

A rendezésnek is ügyelnie kellett volna arra, hogy az I. felvonásban ne tükörablakos házakból építsen utcát, mert Richárd korában a tükörablak még nem volt divat és ha már az utasítás dacára nem is a királyi palota lépcsőinél játszhatja a 3 gyászoló asszony jelenetét, legalább a háttérben ne egy kisvárosi utcát ábrázoló szinfalat alkalmazzon „kavéházzal.”

Komjáthy és Fái Flóra szépen játszottak. Másrésztől több baklövés sült el.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

KASSAI FIOKJA

FŐ-UTCA 11. SZÁM.

Kölcsön ad **5 korona** biztosíték ellen, melyet azonban - - - kamatoztat, egy - - -

házi
takarékperselyt,

melylyel főleg gyermekek a legalkalmasabb módon szoktathatók a takarékosságra.

A betett összegek után **4°**-ot térít meg.

DUBEZ IMRE

UTÓDA

drogeria Kassa

ajánlja VALÓBAN KITÜNŐ MINŐSÉGŰ gyógyáruit, illatszereit, piperecikket, háztartási cikket, párisi különlegességeket, szappanait. Fog- és száj-ápolási szereket és eszközöket. MANICURE szereket.

Az idényre

VALÓDI COGNACOT VALÓDIRUMOT

Kitünő orosz és chinai theákat, ezen üzletnél megszokott szolid árban és kiszolgálásban.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKNAK

alkalmas

illatszerek és pipere cikkek

elegáns dobozokban 1, 2 és 3 kor.-ért kaphatók:

Polányi Dezső gyógyszer-tárában Kassa, Erzsébet-tér.

Pompás ízű sonkapác kapható 4 sonkára 1 K 30f.-ért

THE BERLITZ SCHOOL OF LANGUAGES.

Legnagyobb nyelvtanítási intézet

hölgyek és urak részére (Berlitz M. Dé tanár fővezetése alatt).

Tanítás francia, angol, olasz, spanyol, magyar, cseh és lengyel nyelvből az illető nemzetek tanítói által a világhírű „Berlitz”-féle módszer szerint.

Eredmény biztosítva. Próbárák ingyen

Jelentkezések naponta délelőtt 8-10 óráig s délután 1-4-ig.

Jelentkezni lehet Vitéz A. könyvkereskedésében.

Világkiállítás St. Louis 1904. „Grand Prix”.
Világkiállítás Páris 1900. 2 arany érem.

BAUERNEBL ÉS FIA, KASSA

SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYAR.

Telefon: 78. Alapított 1857.

Termeli a legjobb minőségben a következő söröket:

KIRALY SÖR **KORONA SÖR** **SÖTÉT BAJOR-SÖR**

Legújabb műszaki berendezéssel és mesterséges pincehűtéssel felszerelve.

Nagyobb küldemények saját jéggel hűtött sörszállító-kocsijainkban szállítanak. — A különböző minőségű sörök szállítása palackokban is történik.

Bővebb felvilágosítással, nemkülönben árjegyzékkel kívánatra a söröződe készséggel szolgál.

Royal nagyétteremben kizárólag e söröződe söre méretik ki.

Csillogó karácsonyfa-diszek, gyertyák, gyertyatartók, csokoládé, caramel és salon cukorkák. Jardinetto vagy nagyon csinosan diszitett kosarakban, a legolcsóbb és legszebb karácsonyi és ujévi ajándék. Különféle magyar befőttek, friss spanyol szőlő.

Fajalmák és körték, teasütemények óriási választékban

a legolcsóbb árakban kaphatók.

BARACKIZ
1 kgr. 2.— K.

TEASÜTEMÉNY
1 kgr. 1.80 K.

SALONCUKORKA
1 kgr. 1.80 K.

Diszitett **POULARD** tejes zsemle 1 db. K 2.40

„ **MALAC** és **PULYKA** súly szerint 1 kgr. K 1.80 2.—

DIÓ megtisztítva nagyon szép 1 l. . K. 3.— **SZILVA**, mag nélkül 1 kgr. . . . K 1.20

A karácsonyi és ujévi ünnepekre előjegyzésre megrendeléseket kérek.

Ifj. NOVELLY SANDOR UTÓDA (Szakmáry Kálmán).